

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts slutliga beslut 2019-07-05 i mål Ä 6686-17, Ä 6620-18, Ä 6339-18, Ä 4354-18, Ä 4353-18, Ä 2544-18, Ä 1977-18, Ä 1976-18, Ä 1859-18, Ä 1857-18, Ä 1223-18, Ä 1222-18, Ä 1221-18 och Ä 2543-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. Republiken Kazakstan
c/o Ministry of Finance
11 Zhenis Avenye
010000, Nur-Sultan
Kazakstan

Ombud: Advokaterna Fredrik Ringquist och Malin Berggren samt biträdande juristen Julia Fermbäck
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

Ombud: Advokaten Alexander Foerster
Birger Jarlsgatan 2
114 34 Stockholm

2. Kazakstans Nationalbank
21 Koktem-3
050040, Almaty
Kazakstan

Ombud: Advokaterna Karl Guterstam, Linda Landén och Magnus Nygren samt biträdande juristen Stina Isaksson
Sandart & Partners Advokatbyrå KB
Box 7131
103 87 Stockholm

Motparter

1. Ascom Group S.A.
75 A. Mateevici Street
Chisinau, MD-2008
Moldavien

2. Anatolie Stati
20 Dragomirna Street
Chisinau, MD-2008
Moldavien

3. Gabriel Stati
1A Ghiocelilor Street
Chisinau, MD-2008
Moldavien

4. Terra Raf Trans Traiding Ltd
No 41 Unit 1.2.02 Block 1 Eurotowers Gibraltar
GX11 1 AA
Gibraltar

Ombud för 1–4: Advokaterna Ginta Ahrel, Therése Isaksson och Bo G H Nilsson samt
biträdande juristen Tom Sundin
Westerberg & Partners Advokatbyrå AB
Box 3101
103 62 Stockholm

SAKEN
Utmätning

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Hovrätten avslår överklagandena.
  2. Republiken Kazakstan och Kazakstans Nationalbank ska solidariskt ersätta Ascom Group S.A., Anatolie Stati, Gabriel Stati och Terra Raf Trans Traiding Ltd. för rättegångskostnader med
    - a) dels 5 043 614,92 SEK, 7 539,84 GBP och 114 877,50 USD, varav 5 014 120 SEK avser ombudsarvode, i hovrättens mål ÖÄ 7709-19,
    - b) dels 3 993 672 SEK, 35 730 USD, 14 400 EUR och 360 GPB, varav 3 977 660 SEK avser ombudsarvode, i Högsta domstolens mål Ö 3828-20,
    - c) dels 4 440 744,51 SEK och 71 075,51 GBP, varav 4 402 160,00 SEK avser ombudsarvode, i hovrättens mål ÖÄ 13682-21, samt
    - d) ränta på beloppen enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens beslut till dess betalning sker.
-

BAKGRUND

Sedan en tvist uppkommit mellan Ascom Group S.A., Anatoile Stati, Gabriel Stati och Terra Raf Trans Traiding Ltd (Investerarna) och Republiken Kazakstan (Kazakstan) påkallade Investerarna skiljeförfarande vid Stockholms handelskammare enligt artikel 26 i Energistadgefördraget. I december 2013 meddelades en skiljedom enligt vilken Kazakstan förpliktades att betala ca 500 miljoner USD jämte ränta och ersättning för Investerarnas rättegångskostnader.

Kazakstan väckte klandertalan avseende skiljedomen och yrkade att den skulle ogiltigförklaras. Som rättslig grund för deras talan anförde Kazakstan bland annat att skiljedomen och det sätt på vilken den tillkommit stred mot ordre public. Genom dom den 9 december 2016 i mål T 2675-14 ogillade hovrätten Kazakstans talan.

Kazakstan klagade därefter över domvilla och ansökte om resning av hovrättens dom. Högsta domstolen avslog såväl domvillocklagan som resningsansökan i mål nr Ö 613-17.

Kazakstan väckte en ny klander- och ogiltighetstalan mot skiljedomen och anförde som grund för den bland annat att skiljedomens tillkomst stred mot ordre public. Hovrätten fann i beslut den 9 mars 2020 i mål T 12462-19 att rättegångshinder förelåg då saken var densamma som i det tidigare klander målet, och avvisade därför Kazakstans talan.

Kazakstan har därefter på nytt ansökt om resning vilket avslogs av Högsta domstolen i mål nr Ö 1888-20.

Sedan Investerarna begärt verkställighet av skiljedomen beslutade Kronofogdemyndigheten om utmätning av värdepapper i en värdepappersdepå hos SEB, medel på ett kontantkonto i SEB och fordringar kopplade till värdepappren. Värdepappren utgjordes av aktier i ett trettiotal börsnoterade svenska aktiebolag. Utmättningsbesluten fattades med hänvisning till att egendomen ansågs tillhöra Kazakstan.

Kazakstan och Kazakstans Nationalbank (Nationalbanken) överklagade utmätningens beslut. De gjorde gällande att det förelåg hinder mot verkställighet av skiljedomen, dels därför att egendomen inte tillhör Kazakstan i utmätningens mening, dels därför att värdepappren inte finns i Sverige, och dels därför att egendomen omfattas av statsimmunitet. Kazakstan och Nationalbanken gjorde i målet gällande att egendomen i stället tillhörde Nationalbanken. Tingsrätten avsåg överklagandena i beslut den 5 juli 2019 i mål nr Ä 2453-18. Beslutet överklagades till hovrätten.

Hovrätten beslutade den 17 juni 2020 i mål nr ÖÄ 7709-19 att upphäva Kronofogdemyndighetens beslut om utmätning då egendomen omfattades av statsimmunitet och inte fick utmätas.

Högsta domstolen har i beslut den 18 november 2021 i mål nr Ö 3828-20 förklarat att det inte råder immunitet mot verkställighet och undanröjt hovrättens beslut och visat målet åter till hovrätten för fortsatt handläggning.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Kazakstan och Nationalbanken har yrkat att hovrätten ska upphäva utmätningarna som omfattas av de överklagade besluten, befria dem från ålagd skyldighet att ersätta Investernas rättegångskostnader i tingsrätten och i stället förplikta Investerna att ersätta deras rättegångskostnader där.

Investerna har motsatt sig ändringsyrkandena.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten och i Högsta domstolen. Investerna har vidare yrkat att Kazakstan, oavsett utgången i målet, ska förpliktas att ersätta dem med 475 900 SEK för deras arbete i den del som rör ordre public.

GRUNDER

Kazakstan och Nationalbanken

Kazakstan och Nationalbanken har invänt att det föreligger hinder mot utmätning av den egendom som har utmätts enligt de överklagade besluten. Som grund för invändningen har de gjort gällande att egendomen inte tillhör Kazakstan och att värdepappren inte finns i Sverige. Kazakstan har utöver det nu sagda i hovrätten även anfört att verkställighet strider mot ordre public.

Investerarna

Investerarna har bestritt att hinder mot verkställighet föreligger enligt någon av de grunder som Kazakstan och Nationalbanken åberopat.

UTREDNINGEN

Hovrätten har genom beslut den 28 oktober 2022 avvisat av Kazakstan och Nationalbanken åberopad bevisning till stöd för deras invändning att verkställighet strider mot ordre public.

Parterna har i hovrätten åberopat viss ny bevisning i form av rättsutlåtanden och avgöranden från utländska domstolar. Utredningen är därutöver i huvudsak densamma som i tingsrätten.

SKÄLEN FÖR HOVRÄTTENS BESLUT

Egendomen finns i Sverige

Den utmätta egendomen består av förvaltarregistrerade aktier utgivna av avstämningsbolag som är registrerade i Sverige och vars aktier är kontoförda enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (Kontoföringslagen). De är kontoförda hos den svenska värdepapperscentralen

Euroclear. Euroclear har medgivit SEB i Sverige rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för egen och annans räkning samt rätt att registreras som förvaltare av aktierna. Bank of New York Mellon (BNY) är registrerad som förvaltare i SEB:s register. Aktierna är upptagna till handel på den svenska marknaden.

Egendomen består vidare av till värdepappren hänförliga likvida tillgångar i form av utdelning, försäljningslikvid från teckningsrätter, återbetalning av kupongskatt samt kontanta medel på ett till värdepappersdepån kopplat kontantkonto hos SEB i Sverige.

Kronofogdemyndigheten har i sin utredning kunnat lokalisera egendomen till SEB och identifiera och specificera aktierna som var registrerade med adressen ”BNYMSANV RE ANVLON RE MINISTRY OF BNYM, POBEDA AVENUE, ASTANA 10000, KAZAKSTAN” på den ovan nämnda värdepappersdepån med kontonummer 01-100261060. Övriga tillgångar har kunnat knytas till det ovan nämnda kontantkontot med kontonummer 5555 85 062 45.

Det är genom det som sagts nu utrett att egendomen finns i Sverige och inte hos BNYM i London, vilket Kazakstan och Nationalbanken har gjort gällande. Kronofogdemyndigheten har därmed också varit behörig att fatta de aktuella besluten.

Svensk lag ska tillämpas

I 5 kap. 3 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument anges en regel om vilket lands lag som ska tillämpas på de sakrättsliga verkningar som kan uppstå vid bland annat överlåtelse av dematerialiserade finansiella instrument. Obligationsrättsliga frågor med anledning av en överlåtelse omfattas inte av bestämmelsen (se prop. 1999/2000:18 s. 96 f. och prop. 2004/05:30 s. 90).

Frågan om Kazakstan äger den nu aktuella egendomen är en obligationsrättslig fråga. Att Nationalbanken har gjort gällande att banken är ägare till egendomen innebär inte att den nu nämnda bestämmelsen blir tillämplig.

Egendomen finns, som tidigare konstaterats, i Sverige och svensk rätt ska därför tillämpas.

Det framgår att egendomen tillhör Kazakstan

Av 4 kap. 17 § utsökningsbalken följer att lös egendom får utmätas, om det framgår att egendomen tillhör gäldenären.

Det är sökanden som har bevisbördan för att egendomen tillhör gäldenären.

Egendomen har kunnat identifieras hos SEB

De aktuella aktierna har varit registrerade på ett depåkonto (01-100261060) hos SEB. På begäran av Euroclear, och i enlighet med den reglering som finns i 3 kap. 12 § Kontoföringslagen, har SEB lämnat uppgifter om de aktieägare vars aktier SEB förvaltar samt det antal aktier av olika slag som varje aktieägare äger. Uppgifterna har sammanställts i Euroclears offentliga förvaltarförteckningar. I förvaltarförteckningen för Handelsbanken anges ”BNYMSANV RE ANVLON RE MINISTRY OF BNYM, POBEDA AVENUE, ASTANA 10000, KAZAKSTAN” som ägare till ett visst antal aktier. Adressen tillhör det kazakiska finansministeriet.

I kontobeskrivningen hos SEB anges för samtliga värdepapper i värdepappersdepån ”BNYMSANV RE SANVLON RE MINISTRY OF FINANCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN”.

Det framgår alltså klart att SEB förvaltat aktierna för BNY:s räkning, med Kazakstan som aktieägare, och någon sammanblandning av kontoförda värdepapper på värdepappersdepån (01-100261060) och övriga tillgångar på kontantkontot (5555 85 062 45) har därför inte skett.

Tillgångarna i Nationalfonden ägs av Kazakstan

Att de utmätta tillgångarna ingår i Nationalfonden har tidigare gjorts gällande av Kazakstan och Nationalbanken. Högsta domstolen har även i sitt avgörande, p. 41,

kommit fram till att så är fallet. Det är därför utrett att den utmäta egendomen ingick i Nationalfonden.

Nationalfonden bildades av Kazakstan år 2000 i enlighet med presidentdekret nr 402. Syftet med fonden angavs bland annat vara att trygga en stabil ekonomisk utveckling i landet. I dekretet anges att tillgångarna i fonden ackumuleras för Kazakstans räkning och att presidenten bestämmer över storleken och inriktningen på fonden samt beslutar om medlens användning på basis av förslag från regeringen.

Tillgångarna i fonden ackumuleras i Nationalbanken som också har ett förvaltningsuppdrag enligt ett avtal med staten (det s.k. Nationalfondsavtalet). I avtalet anges ramarna för förvaltningsuppdraget och av artikel 2.2 följer att Nationalbanken ska överföra pengar till regeringen inom tio arbetsdagar från det att banken erhållit instruktioner om det från regeringen. I artikel 7.4. framgår att Nationalfondsavtalet endast kan sägas upp på beslut av presidenten.

Av den kazakiska budgetlagen framgår att Nationalfonden finansieras bland annat genom statliga intäkter härrörande från utvinning av olja och naturgas samt skatteintäkter och royalties och i artiklarna 21.3 och 21.4 framgår att staten kan göra uttag ur Nationalfonden genom överföring till statsbudgeten i form av planerade uttag eller vid behov för visst ändamål.

Av Nationalbankens årsredovisning framgår att tillgångarna i Nationalfonden inte har tagits upp som en tillgång hos Nationalbanken.

Det framgår alltså att äganderätten till tillgångarna i Nationalfonden tillkommer Kazakstan och att Nationalbanken endast har förvaltat fonden. Att Kazakstan och Nationalbanken benämnt Nationalfondsavtalet som ”Trust management” påverkar inte denna bedömning.

BNY och SEB har endast förvaltat egendomen

Av Nationalbankens Global Custody Agreement med BNY, artikel 2 a) och 2 b), framgår att Nationalbanken gett BNY i uppdrag att agera som förvaltare ("custodian") av värdepapper av ett visst slag och antal.

Avtalet mellan BNY och SEB har inte presenterats i målet men något annat har inte framkommit än att SEB haft ett förvaltaruppdrag motsvarande det som BNY haft med Nationalbanken.

I linje med detta har SEB, i enlighet med bestämmelsen i 3 kap. 12 § Kontoföringslagen, till Euroclear lämnat uppgifter om de aktieägare vars aktier banken förvaltade. Av vittnesförhöret med Catharina Buresten har vidare framgått att SEB i sin tur fått dessa uppgifter från BNY.

Det framgår härigenom att den egendom som har kunnat lokaliseras till konton hos SEB i Sverige samt identifieras och specificeras endast har förvaltats av BNY och SEB och att äganderätten inte har överlåtits till vare sig BNY eller SEB.

Övriga omständigheter pekar också på att Kazakstan är ägare till egendomen

Andra omständigheter som pekar på att Kazakstan är ägare till aktierna är att Kazakstans finansminister har gett BNY fullmakt att för Kazakstans räkning utöva alla de rättigheter som normalt tillkommer en aktieägare, exempelvis att utöva rösträtt och att begära återbetalning av kupongskatt i enlighet med gällande skatteavtal. Skatteverket har även vid 41 tillfällen tillerkänt Kazakstan återbetalningsrätt av erlagd kupongskatt under åren 2016–2018. Vidare har det kazakiska finansministeriet, i AB Electrolux förteckning över bolagets aktieägare, registrerats som aktieägare till 0,7 % av aktieinnehavet.

Samtliga dessa omständigheter visar med styrka att det är Kazakstan som är ägare till egendomen.

Det strider inte mot ordre public att verkställa utmättningsbesluten

Kazakstan och Nationalbanken har slutligen gjort gällande att verkställighet av utmättningsbesluten inte får äga rum enligt 3 kap. 21 § utsökningsbalken eftersom det skulle strida mot ordre public då skiljedomen erhållits genom bedrägeri. De omständigheter som Kazakstan och Nationalbanken har gjort gällande i denna del är desamma som har prövats i de tidigare klander- och ogiltighetsmålen. Det finns inte skäl att nu göra en annan bedömning. Något hinder mot verkställighet på denna grund föreligger därför inte. Att domstolar i andra länder kan ha kommit till en annan slutsats påverkar inte denna bedömning.

Sammanfattande slutsatser

Den utmäta egendomen finns i Sverige och Kazakstan är ägare till egendomen. Något annat hinder mot verkställighet föreligger inte.

Kazakstans och Nationalbankens överklagande ska därför avslås.

Rättegångskostnader

Det finns i detta fall skäl att, i enlighet med 32 § lagen (1996:242) om domstolsärenden, tillämpa bestämmelserna om rättegångskostnader i 18 kap. rättegångsbalken.

Mot bakgrund av utgången i ärendena ska Kazakstan och Nationalbanken förpliktigas att solidariskt ersätta Investerares för deras rättegångskostnader i hovrätten och i Högsta domstolen. Mot bakgrund av tvistens omfattning framstår yrkade belopp som skäliga.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2023-02-06

Hovrättsråden Sven Johannisson och Pernilla Svärd, referent, samt adjungerade rådet Katarina Fabian och tf. hovrättsassessorn Boel Hilding Berggren.

NACKA TINGSRÄTT

PROTOKOLL

2019-07-05

Handläggning i
Nacka

Mål nr

Ä 6686-17, aktbilaga 93
Ä 1221-18, aktbilaga 4
Ä 1222-18, aktbilaga 4
Ä 1223-18, aktbilaga 4
Ä 1857-18, aktbilaga 6
Ä 1859-18, aktbilaga 79
Ä 1976-18, aktbilaga 45
Ä 1977-18, aktbilaga 45
Ä 2543-18, aktbilaga 300
Ä 2544-18, aktbilaga 6
Ä 4353-18, aktbilaga 7
Ä 4354-18, aktbilaga 7
Ä 6339-18, aktbilaga 76
Ä 6620-18, aktbilaga 64

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTENChefsrådmannen Thomas Strömgren, referent, rådmannen Björn Malmqvist och
tingsfiskalen Mikael Grenefalk**PROTOKOLLFÖRARE**

Beredningsjuristen Gustav Sandler

PARTER**Klagande**

1. Republiken Kazakstan
Adress hos ombuden

Ombud: Advokaten Alexander Foerster och jur.kand. Ludwig Metz
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

2. The National Bank of Kazakhstan
Adress hos ombuden

Ombud: Advokaterna Marcus Axelryd, Karl Guterstam och Karl Lindelöw
samt biträdande juristen Magnus Nygren
Frank Advokatbyrå AB
Box 7099
103 87 Stockholm

Motparter

1. Ascom Group S.A.
Adress hos ombuden

Dok.Id 597532

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 10

E-post: nacka.tingsratt.avdelning1@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

2. Anatolie Stati
Adress hos ombuden

3. Gabriel Stati
Adress hos ombuden

4. Terra Raf Trans Traiding Ltd.
Adress hos ombuden

Ombud för 1–4: Advokaterna Bo G H Nilsson, Therese Isaksson och Ginta Ahrel samt biträdande juristen Kristians Goldsteins
Westerberg & Partners Advokatbyrå
Box 1065
101 39 Stockholm

SAKEN

Utmätning m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDE

Kronofogdemyndighetens beslut den 6, 11 och 20 september och 5 oktober 2017 i mål nr U-24881-17/0103, beslut den 1 november 2017, nr 12174654207 och 12174652920, den 14 november 2017, nr 12174759568, den 19 februari 2018, nr 1218367322, beslut den 12 april 2018, nr 12181150496, nr 12181151544 och nr 12181151692, den 12 juni 2018, nr 12183170427, den 18 juni 2018, nr 12183207427 och den 20 september 2018, nr 12184059371

Efter genomgång av handlingarna och det som i övrigt har förekommit meddelar tingsrätten följande

BESLUT

1. Tingsrätten skriver av ärendena från vidare handläggning vad avser besluten om verkställighet av kvarstad.
2. Tingsrätten avslår överklagandena i övrigt.
3. Republiken Kazakstan och The National Bank of Kazakhstan ska solidariskt ersätta Ascorn Group S.A., Anatolie Stati, Gabriel Siati och Terra Raf Trans Traiding Ltd. för

rättegångskostnader med 1 411 466 kr, varav 1 250 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för tingsrättens beslut till dess betalning sker.

4. Republiken Kazakstan ska därutöver ersätta Ascorn Group S.A., Anatolie Stati, Gabriel Siati och Terra Raf Trans Traiding Ltd. för rättegångskostnader med dels 5 998 665 kr avseende ombudsarvode, dels 77 532, 24 US-dollar, varav 60 428, 25 US-dollar avser ombudsarvode, och dels ränta på beloppen enligt 6 § räntelagen från dagen för tingsrättens beslut till dess betalning sker.

YRKANDEN M.M.

Republiken Kazakstan (Kazakstan) och The National Bank of Kazakhstan (Centralbanken) har yrkat att tingsrätten ska upphäva Kronofogdemyndighetens beslut.

Ascom Group S.A, Anatolie Stati, Gabriel Stati och Terra Raf Trans Traiding Ltd (Investerarna) har motsatt sig att Kronofogdemyndighetens beslut ändras.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i tingsrätten.

SKÄL

Bakgrund m.m.

Sedan en tvist uppkommit mellan Investerarna och Kazakstan påkallade Investerarna skiljeförfarande vid Stockholms handelskammare. Skiljedom meddelades i december 2013. Genom domen förpliktades Kazakstan att till Investerarna betala knappt 500 000 000 US-dollar jämte ränta samt att ersätta deras rättegångskostnad.

Kazakstan väckte klandertalan vid Svea hovrätt avseende skiljedomens giltighet. Hovrätten lämnade år 2016 talan utan bifall och förpliktade Kazakstan att ersätta Investerarnas rättegångskostnad.

På ansökan av Investerarna meddelade Stockholms tingsrätt den 21 augusti 2017 interimistiskt beslut om kvarstad avseende så mycket av Kazakstan tillhörig egendom att Investerarnas fordran enligt skiljedomen kunde antas bli täckt vid utmätning. Tingsrätten meddelade slutligt beslut i målet i januari 2018 och fastställde då kvarstaden samt förpliktade Kazakstan att ersätta Investerarnas rättegångskostnad.

Efter att Investerarna ansökt om verkställighet av kvarstaden och om utmätning för deras fordringar enligt domstolarnas avgöranden tog Kronofogdemyndigheten i anspråk bl.a. en fordran mot SEB avseende visst antal aktier i olika svenska noterade bolag, medel inestående på ett till värdepapperskontot kopplat inlåningskonto samt fordringar mot Skatteverket avseende erlagd kupongskatt som verket, efter ansökan, beslutat att återbetala.

Ostridiga omständigheter

Kazakstans president beslutade genom dekret nr 402 den 23 augusti 2000 om inrättande av the National Fund of the Republic of Kazakhstan (Nationalfonden) och gav Centralbanken i uppdrag att förvalta Nationalfonden. Centralbankens förvaltning av fonden regleras i bl.a. presidentdekret nr 402, presidentdekret nr 543, Kazakstans budgetlag samt ett avtal mellan Kazakstan och Centralbanken (Nationalfondsavtalet). Enligt Nationalfondsavtalet kan Centralbanken antingen inneha medel på egen hand eller föra över medel och ansvaret att utföra investeringar till externa förvaltare. Var medlen investeras beslutas av investeringsrådgivare, s.k. Asset Managers, knutna till Centralbanken. En del av medlen i Nationalfonden har av Centralbanken överförts till den externa förvaltaren The Bank of New York Mellon (BNY). Detta har skett inom ramen för ett mellan dem ingånget avtal, benämnt Global Custody Agreement (GCA). Avtalet innebär att BNY verkställer investeringar, t.ex. förvärvar värdepapper i en

viss jurisdiktion, enligt beslut av Asset Managers. BNY har ingått avtal med SEB om förvaring av de svenska värdepapper BNY förvärvar. BNY har för det ändamålet öppnat ett värdepapperskonto och ett inlåningskonto som är kopplat till värdepapperskontot hos SEB. De värdepapper som tagits i anspråk har förvärvats av BNY inom ramen för GCA och de har av SEB registrerats på värdepapperskontot.

Rättsliga grunder

Kazakstan och Centralbanken har som rättslig grund för överklagandena åberopat bl.a. att egendomen inte tillhör gäldenären, att egendomen omfattas av statsimmunitet enligt de principer som kommit till uttryck i artikel 19 (c) respektive artikel 21 1. (c) i Förenta Nationernas Konvention om immunitet för stater och deras egendom (Konventionen) samt att verkställighetsåtgärder inte får vidtas beträffande värdepappren eftersom dessa inte kan anses befinna sig i Sverige.

Investerarna har som grund för sin inställning angett bl.a. att utredningen i målen är sådan att det framgår att egendomen tillhör Kazakstan, att egendomen inte omfattas av statsimmunitet enligt någon av de åberopade artiklarna, att verkställighetsåtgärder får vidtas beträffande värdepappren eftersom dessa ska anses befinna sig i Sverige samt att Kazakstan under alla förhållanden till följd av rättighetsmissbruk har förlorat rätten att åberopa statsimmunitet.

Tingsrättens bedömning

De finansiella instrumenten finns i Sverige och svensk rätt ska tillämpas i sakrättsligt hänseende

Instrumenten utgörs av (förvaltningsregistrerade) aktier i svenska avstämningsbolag. Dessa aktier har kontoförts enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen). Euroclear för avstämningsregister och har medgivit SEB rätt att som kontoförande institut vidta registrerings-

åtgärder för egen och annans räkning samt rätt att registreras som förvaltare av instrumenten. BNY är registrerad som förvaltare i ett av SEB fört register, dvs. "underförvaltare".

I 5 kap. 3 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument anges en lagvalsregel avseende överlåtelse, pantsättning och andra förfoganden över dematerialiserade finansiella instrument. När förvärvarens rätt till instrumenten har registrerats enligt lag, ska lagen i det land där registret förs tillämpas. Lagvalsregeln är dock begränsad till att avse de sakrättsliga verkningarna av en transaktion, dvs. rättsverkningarna i förhållande till andra än parterna. Obligationsrättsliga frågor med anledning av förfogandet omfattas alltså inte av bestämmelsen (se prop. 1999/2000:18 s. 96 f.). Sådana finansiella instrument torde i sakrättsligt avseende behandlas som i registerlandet befintlig egendom (se a.prop. s. 95 f. och Michael Bogdan, Svensk internationell privat- och processrätt 8 uppl. s. 278).

Av det ovan anförda följer att värdepappren i sakrättsligt avseende ska anses befinna sig i Sverige och att svensk rätt är tillämplig i sakrättsligt hänseende. Något hinder mot att ta i anspråk värdepappren på den grunden att egendomen inte befinner sig i Sverige föreligger alltså inte. Kronofogdemyndigheten har således varit behörig att fatta de aktuella besluten.

Det framgår att egendomen tillhör Kazakstan

Klagandena har gjort gällande att egendomen tillhör BNY och har anført bl.a. att BNY har förvärvat egendomen inom ramen för GCA och att det avtalet innebär att Centralbanken endast har en fordran mot BNY motsvarande egendomens värde. I fråga om Kazakstans rätt till egendomen har klagandena anført att Kazakstan i sin tur har en fordran mot Centralbanken, vilken utgörs av Nationalfonden. Kazakstan är dock enligt klagandena inte ägare till den egendom som ingår i fonden. De har vidare hävdatt att Kazakstan inte kan anses vara ägare till värdepappren i Sverige eftersom Kazakstan saknar förfoganderätt över dessa.

Det är klarlagt att BNY är innehavare av de aktuella kontona hos SEB och att kontona av BNY används för förvaltning av värdepapper som BNY förvärvat för annans räkning. De värdepapper som fanns registrerade på värdepapperskontot hade BNY också ostridigt förvärvat inom ramen GCA. Vidare är det klarlagt att de medel som togs i anspråk på inlåningskontot utgjordes av dels utdelning och annan avkastning på värdepapper som BNY förvärvat inom ramen för GCA, dels belopp som Skatteverket utbetalat efter beslut att bevilja Kazakstan återbetalning av erlagd kupongskatt. Dessa beslut har fattats på grundval av ansökningar där Kazakstan, genom dess finansministerium, har angetts som egendomens ägare (beneficial owner). Av utredningen framgår att Kazakstans finansminister har befullmäktigat BNY att för Kazakstans räkning bl.a. ansöka om återbetalning av kupongskatt. BNY har i sin tur träffat avtal med SEB om att, på grundval av underlag från BNY, inge sådana ansökningar till Skatteverket.

Tingsrätten konstaterar att klagandena tidigare gjorde gällande att egendomen ägs av Centralbanken och att de i ett relativt sent skede av processen, utan närmare förklaring, har ändrat inställning i fråga om äganderätten till egendomen. Påståendet att BNY äger egendomen vinner inte stöd av utredningen. Utredningen talar i stället med styrka för att Kazakstan, genom dess finansministerium, är faktisk ägare till egendomen, inte minst det förhållandet att Kazakstans finansminister har gett BNY fullmakt att för Kazakstans räkning utöva alla de rättigheter som normalt tillkommer en aktieägare, exempelvis att utöva rösträtt och att begära återbetalning av kupongskatt i enlighet med gällande skatteavtal. Det är inte troligt att fullmakten har utfärdats av annan anledning än att Kazakstan är ägare till egendomen. Tingsrätten ansluter sig i övrigt till den bedömning Kronofogdemyndigheten har gjort gällande äganderätten till egendomen.

I fråga om fordringarna avseende återbetalning av kupongskatt kan tilläggas att redan det förhållandet att Skatteverket har tillerkänt Kazakstan återbetalningsrätten innebär att egendomen (fordringarna) tillhör Kazakstan.

Det föreligger inte hinder mot verkställighet på grund av statsimmunitet

Klagandena har, för det fall tingsrätten skulle finna att egendomen tillhör Kazakstan i utsökningsbalkens mening, hävdad att den ingår i Nationalfonden som har ett utpräglat icke-kommersiellt syfte samt tillhör Centralbanken i Konventionens mening, varför egendomen är fredad mot exekutiva åtgärder på grund av statsimmunitet enligt de principer som kommit till uttryck i artiklarna 19 (c) och 21 1. (c) i Konventionen. De har vidare anfört bl.a. följande. I artikel 21 1. (c) stadgas uttryckligen att egendom som tillhör centralbanken i ett land inte ska anses utgöra sådan egendom som staten uteslutande använder eller avser att använda i annat än icke-kommersiella syften. Därför är egendomen under alla förhållanden immun mot verkställighetsåtgärder. Huruvida tillgångarna används inom ramen för penningpolitiken saknar betydelse eftersom något sådant kvalifikationskrav inte uppställs enligt artikeln.

Konventionen antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 2 december 2004. Den är i stora – men inte samtliga – delar en kodifiering av gällande sedvanerätt. I flera avseenden utgör den en kompromiss mellan olika staters uppfattningar. Riksdagen har år 2009 bifallit regeringens förslag (prop. 2008/09:204 Immunitet för stater och deras egendom) att Sverige ska ratificera konventionen och att den ska införlivas i svensk rätt genom inkorporering. Konventionen, liksom lagen (2009:1514) om immunitet för stater och deras egendom, har ännu inte trätt i kraft.

Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2011 s. 475 uttalat bl.a. följande om hur konventionen ska ses i svensk rätt. Konventionen får anses ge uttryck för den numera av många stater erkända principen att verkställighet kan ske åtminstone i viss staten tillhörig egendom, nämligen i egendom som används i annat än statliga icke-kommersiella ändamål (se artikel 19 (c)). Uttrycket bör i sammanhang av nu aktuellt slag i regel anses innebära att immunitet mot verkställighetsåtgärder kan åberopas i vart fall beträffande egendom som används för en stats officiella funktioner. Uttrycket bör däremot inte anses medföra att immunitet föreligger mot tvångsåtgärder redan av

det skälet att egendomen i fråga ägs av en stat och används av den för ett icke-kommersiellt ändamål. Hinder på grund av statsimmunitet mot verkställighet i egendom som ägs av en utländsk stat bör dock anses föreligga om ändamålet med innehavet av egendomen är av ett kvalificerat slag, såsom när egendomen används för statens utövande av sitt höghetshandlande och därmed likartade uppgifter av officiell karaktär eller då egendomen är av sådant särskilt slag som anges i artikel 21 i Konventionen.

Som tidigare redovisats har tingsrätten funnit att den egendom som nu har tagits i anspråk tillhör Kazakstan i utsökningsbalkens mening. Enligt tingsrätten är egendomen också Kazakstans i den mening som avses i artikel 19 i Konventionen. Det som kommer till uttryck i denna artikel är därför i och för sig tillämpligt. Av det nyss nämnda rättsfallet NJA 2011 s. 475 får emellertid anses följa att det för immunitet förutsätts, inte endast att egendomen används eller är avsedd att användas för icke-kommersiella ändamål, utan dessutom att ändamålet med innehavet av egendomen är av ett kvalificerat slag. Bland annat det förhållandet att tillgångarna i fonden inte har upptagits i Centralbankens bokföring talar enligt tingsrätten – vid sidan av det förhållandet att egendomen tillhör Kazakstan i utsökningsbalkens mening – mot att egendomen ska anses tillhöra banken på det sätt som avses i artikel 21 1. (c). I samma riktning pekar strukturen på den process som gäller för beslut avseende disponering av medel i fonden, att Centralbanken erhållit provision för sin förvaltning av fonden, att Kazakstan genom dess finansministerium har gett BNY fullmakt att utöva alla de rättigheter som normalt tillkommer en aktieägare samt att Kazakstan vid upprepade tillfällen betingat sig återbetalning av erlagd kupongskatt. Några omständigheter som på ett avgörande sätt talar för det motsatta har däremot inte framkommit. Sammantaget finner tingsrätten att klagandena inte har gjort klart att ändamålet med innehavet av egendomen är av ett kvalificerat slag genom att den tillhör Centralbanken i Konventionens mening eller på annat sätt. Ingen av de omständigheter som åberopats av klagandena medför att egendomen omfattas av immunitet mot verkställighetsåtgärder.

Sammanfattande bedömning i sak

Vad Kazakstan och Centralbanken har anfört och åberopat till stöd för överklagandena föranleder inte tingsrätten att komma till några andra slutsatser än de som Kronofogdemyndigheten har kommit till. Överklagandena ska därför avslås.

Kronofogdemyndighetens beslut avseende verkställighet av kvarstad har förlorat sin praktiska och rättsliga betydelse genom myndighetens beslut om utmätning av samma egendom. Ärendena ska därför i dessa delar avskrivas från vidare handläggning.

Rättegångskostnader

Det finns i detta fall skäl att, i enlighet med 32 § lagen (1996:242) om domstolsärenden, tillämpa bestämmelserna om rättegångskostnader i 18 kap. rättegångsbalken.

Mot bakgrund av utgången i ärendena ska Kazakstan och Centralbanken förpliktigas att ersätta Investeringarna för rättegångskostnader.

Investeringarna har yrkat ersättning med 7 410 131 kr och med 77 532,24 US-dollar. Av ersättningsyrkandet i svenska kronor avser 7 248 665 kr ombudsarvode och 161 466 kr utlägg. Av yrkandet i amerikanska dollar avser 60 428,25 US-dollar arvode för biträde av advokater vid advokatfirman King & Spalding och 17 103,99 US-dollar utlägg som King & Spalding har haft med anledning av biträdet åt ombuden i målet här.

Kazakstan har vitsordat att begärd ersättning är skälig och ska därför åläggas att ersätta Investeringarnas rättegångskostnader med yrkade belopp.

Centralbanken har överlämnat till tingsrätten att pröva huruvida yrkad ersättning är skälig.

Tingsrätten gör i den frågan följande bedömning.

Vad först gäller den begärda ersättningen för ombudsarvode konstaterar tingsrätten att kostnadsräkningen varken innehåller någon uppgift om antalet nedlagda timmar eller någon närmare redogörelse för det arbete som lagts ned. Begärd ersättning framstår, även med beaktande av att ärendena innehållit komplicerade frågor, som hög. Skälig ersättning för det arbete som varit nödvändigt för tillvaratagande av Investerarnas rätt i dessa ärenden överstiger inte 1 250 000 kr.

När det sedan gäller begärd ersättning för utlägg i svenska kronor saknas anledning att ifrågasätta dessa kostnader. Beloppet, 161 466 kr, överstiger inte vad som är skäligt.

Den begärda ersättningen för utlägg som King & Spalding har haft avser kostnader som inte varit nödvändiga för tillvaratagande av Investerarnas rätt. Vid den bedömningen beaktar tingsrätten särskilt att Investerarna vid sammanträdena företrätts av ombud som behärskar svenska språket. Kostnaden för biträde av advokater vid advokatfirman King & Spalding framstår av samma skäl inte som nödvändig för tillvaratagande av Investerarnas rätt. Därför ska Centralbanken inte åläggas att ersätta dessa kostnader.

Sammanfattningsvis ska Centralbanken alltså åläggas att ersätta Investerarna för rättegångskostnader med totalt 1 411 466 kr, jämte ränta enligt slutet i detta beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#)

Ett eventuellt överklagande – ställt till Svea hovrätt – ska ha kommit in till tingsrätten senast den 26 juli 2019. Prövningstillstånd krävs.

Gustav Sandler

Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se